

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5).

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס וזננוים זצ"ל
נלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
256

גליון זה נתרם ע"י

ידידנו הרה"ח ר' משה יהודה הכהן וויס שליט"א
לע"נ אביו ר' יוסף בן ר' חיים הכהן וויס ז"ל - נלב"ע ח' אלול תשנ"ח
ולע"נ אמו מרת רבקה יענטא ע"ה בת ר' אשר אנשיל - נלב"ע י"ד אלול תשע"א

כתובות דף ס"ו . שב"ק פר' כי תצא - י"ד אלול תשפ"ב

דף ס"ו - ע"א

אם עשתה מלאכה יותר ממה שפסקו לה חכמים, שלא ע"י הדחק - של בעלה, ע"י הדחק - לת"ק לבעלה, לרבי עקיבא לעצמה, וספק אם עשתה כמה מלאכות בבת אחת אם נחשב ע"י הדחק (רב פפא הסתפק בשתיים, רבינא הסתפק בג' או ד')

חיוב בושת הוא רק אם בייש גופו, כגון רקק והגיע בו הרוק, פרע ראש האשה, העביר טליתו ממנו - נותן לו ד' מאות זוז, אבל הגיע הרוק בבגדו פטור, וכן אם בייש עני בן טובים פטור מלתת בושת לכל בני המשפחה אף שיש להם זילותא, אבל בייש אשה נותנים הבושת לבעל, שאשתו כגופו.

משנה . הפוסק מעות לחתנו ומת חתנו ונפלה לפני יבם, יכול לומר: לאחייק הייתי רוצה ליתן ולך לא, ואפילו אם הראשון עם הארץ והשני תלמיד חכם.

פסקה להכניס לו מעות - כותב בכתובה שקיבל ממנה שלישי יותר ממה שהכניסה, לפי שמשתכר בהם בעיסקא להתעסק בהם תמיד, בין שהכניסה לו כספים הרבה אע"פ שהציאה והאחריות הם רבים, ובין אם הכניסה מעט אף על פי שאינו מרוויח בהם הרבה.

פסקה להכניס לו בגדים וכלים שמשתמשים בהם, ושמאום במעות - כותב בכתובה פחות חומש משויים, משום שפוחתים והולכים, או משום שהדרך ששמים חומש יותר מהשווי לכבוד הכלה ולחבבה על בעלה. בין שהכניסה לו שומא רבה שדרך השמאים להעלות על שווייה, ובין בשומא מעט ששמים אותה יותר כדי שלא תתבזה בעיני האורחים.

הכניסה לו שום לקבלו עליו בשטר הכתובה במנה והוא שוה מנה בשוק לכל אדם, אינו יכול לומר תנו לי עוד חמישית שהרי עלי לכתוב פחות חומש מהשווי, שלא אמרו כן אלא כששמו ביותר מהשווי האמיתי.

דף ס"ו - ע"ב

משנה . בירושלים החתן מקבל עליו עשרה דינרים לקנות מהן בשמים לכל מנה שהיא מכניסה לו, וספק בגמרא אם היינו כנגד המנה שהם שמו או כפי כמה שהוא מקבל וכותב בכתובה, ואם היינו פעם אחת או בכל יום, ואם כל יום אם הכוונה רק שבת ראשונה או כל שבת ושבת, ואם רק לחודש ראשון או כל חודש, ואם רק שנה ראשונה או כל שנה ושנה. לרבן שמעון בן גמליאל הכל כמנהג המדינה.

בתו של נקדימון בן גוריון הכניסה אלף אלפים דינרי זהב מבית אביה חוץ משל חמיה, פסקו לה חכמים ארבע מאות זהובים לקופה של בשמים לצורך יום אחד, אמרה להם כך תפסקו לבנותיכם, וענו אחריה אמן.

רבן יוחנן בן זכאי ראה את בתו של נקדימון בן גוריון מלקטת שעורים מבין גללי בהמות של ערביים, ואמרה שאביה איבד ממונו, שהרוצה למלוח ממונו שיתקיים יחסרנו לצדקה תמיד או יעשה ממנו חסד, והגם שעשה צדקה שכשיצא מביתו לבית המדרש היו מציעים כלי מילת תחת רגליו והניחם לעניים - לכבודו עשה, או משום שלא נתן צדקה כפי כוחו. וכן חמיה איבד ממונו לפי שנתערב בממון אביה, ובכה רבן יוחנן בן זכאי ואמר אשריכם ישראל בזמן שעושים רצונו של מקום אין כל אומה ולשון שולטת בהן ובזמן שאין עושים רצונו של מקום מוסרם ביד אומה שפילה, ולא רק ביד אומה עצמה אלא ביד בהמתם.

כתובות דף ס"ז . יום א' פר' כי תבוא - ט"ו אלול תשפ"ב

דף ס"ז - ע"א

רבי אלעזר ברבי צדוק ראה את בתו של נקדימון בן גוריון מלקטת שעורים מבין טלפי סוסים, וקרא הפסוק 'אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן וראי את גדיותיך' - גוויותיך, שאם לא תתני לב כנסת ישראל לשמור את התורה סופך לצאת ולרעות את גופך.

הכניסה לו חתיכות זהב - שמים אותן בשוויים ואין פוחתים חומש כשומת מטלטלים ולא מוסיפים שלישי ככספים, ולפי האיבעית אימא היינו רק חתיכות גדולות של זהב אבל בדקות שנופלים מהם חתיכות כשמשתמש בהם דינם כמטלטלים, וי"א שהיינו דווקא בדק מן הדק. הכניסה לו דינרי זהב היוצאים רק ע"י הדחק - לת"ק ככספים, ולרשב"ג דינם כחתיכות זהב ששמין אותן בשוויים.

בשמים של אנטוכיא, גמלים של ערביא, בגדים של בי מכסי, שקים של רודיא, חבלים של קמחוניא - הואיל והם עיקר סחורתם הרי הם ככספים להוסיף שלישי בשומת הכתובה.

רבא סבר בתחילה שארנקים מלאי מעות של מחוזא גובים כתובה מהם, שעיקר סמיכות דעת הנשים עליהם, ואינם כשאר מטלטלים של יתומים שאין משועבדים לבעל חוב. אבל כשראה שמיד כשמוצאות קרקע קונות אותה במעות, נמצא שעיקר סמיכות דעתם על קרקע, חזר בו.

משנה . המשיא את בתו סתם לא יפחות לה לנדוניה מחמישים זוז מזוזי מדינה, וכן גבאי צדקה המשיאים יתומה לא יפחות לה מכך, ואם יש בכיס של צדקה יותר - מפרנסים אותה לפי כבודה. פסק אביה להכניסה ערומה - יכסה בעלה בעודה בבית אביה.

יתום ויתומה שבאו ליזון מן הצדקה - היתומה קודמת ליתום, שדרכו של איש לחזר על הפתחים מה שאין דרך

האשה, וכן לענין נישואין נישואי היתומה קודמים, שבושתה מרובה משל איש.

דף ס"ז - ע"ב

יתום שבא לישא - שוכרים לו בית, ומציעים לו מטה וכל כלי תשמישו עמו, ואחר כך משיאים לו אשה, שנאמר 'די מחסורו אשר יחסר לו' - 'די מחסורו' זה בית, 'אשר יחסר' זה מיטה ושולחן, 'לו' זו אשה.

'די מחסורו' - מצווים לפרנסו ולא להעשירו, 'אשר יחסר לו' - אפילו סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו, אם היה רגיל בכך. הלל הזקן לקח לעני בן טובים אחד סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, פעם אחת לא מצא עבד ורץ בעצמו לפניו שלש מיל.

אנשי גליל העליון לקחו לעני בן טובים ליטרא בשר של עופות בכל יום, אף שדמיהם יקרים, מפני שהיה מעונג, וי"א שקנו בשר בקר בליטרא מעות, וי"א שקנו ליטרא בשר בקר, והחידוש הוא שהיה כפר קטן והיו שוחטים בהמה בשבילו בכל יום אף שלא היה למי למכור את השאר.

רבי נחמיה שאל לעני שהיה רגיל בבשר שמן ויין ישן אם רוצה לגלגל עמו בעדשים, וגלגל עמו ומת העני, ואמר רבי נחמיה לעצמו אוי לו לזה שהרגו נחמיה, משום שלא היה צריך להיות מפונק כל כך.

רבא שאל לעני שביקש מזונות, והיה רגיל בתרנגולת פטומה ויין ישן, אם אינו חושש למה שדוחק את הציבור, והשיב לו העני שאינו אוכל משלהם אלא משל הקב"ה, כמו שכתוב 'עני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו', 'בעתו' - כל יחיד לפי מה שהוא צריך, ומיד הזדמן לפניו אחותו של רבא שלא ראתה אותו שלש עשרה שנה, ולכבודו הביאה תרנגולת פטומה ויין ישן.

העבט תעביטנו - 'העבט' למי שאין לו ואינו רוצה להתפרנס מצדקה, **לרבי מאיר** נותנים לו לשם הלוואה וחוזרים ונותנים לו לשם מתנה, **ולחכמים** פותחים לו לשם מתנה, ואם אינו רוצה נותנים לו לשם הלוואה ואחר כך לשם מתנה, **ולרבי שמעון** אומרים לו הבא משכון וטול כדי שיחשוב שזו הלוואה, ואם אין לו משכון נותנים לו בלעדיו. **'תעביטנו'** למי שיש לו ואינו רוצה להתפרנס אלא מן הצדקה, **לרבי יהודה** נותנים לו לשם מתנה, וחוזרים ונפרעים ממנו לאחר מותו, **ולחכמים** אין נזקקים לו כלל, ומה שנאמר 'תעביטנו' - דיברה תורה כלשון בני אדם.

מר עוקבא היה מניח בכל יום ארבעה זוזים לעני אחד בחור הציר, פעם אחת רצה העני לראות מיהו הנותן לו ורדף אחר מר עוקבא, והתחבאו מר עוקבא ואשתו תוך כדי ריצה בתנור לוהט, ונשרפו במקצת רגליו של מר עוקבא ולא של אשתו, ונתנה טעם לדבר משום שהיא נמצאת תדיר בבית ומהנה את העניים באוכל מה שאין כן בעלה מהנה אותם במעות והם צריכים לטרוח ולקנות צרכי הסעודה. ומה שנכנסו לתנור - שנוח לו לאדם שימסור את עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבריו ברבים, כמו שמצינו בתמר.

מר עוקבא היה שולח ארבעה זוזים לעני אחד מדי ערב יום הכיפורים, פעם אחת שלח ביד בנו, וחזר ואמר לאביו שאין העני צריך לכך משום שמזלפים בביתו יין ישן, וראה מר עוקבא שהוא מפונק כל כך וכפל נתינתו. בשעת פטירתו אמר להביא חשבונותיו של צדקה, והיה כתוב שבעת אלפים דינרי סיאנקי, אמר צידה קלה הכינותי לדרך רחוקה, עמד וחילק חצי מנכסיו לצדקה, שדווקא בחיים אסור לאדם לבזבז יותר מחומש שמא ירד מנכסיו, אבל לאחר מיתתו מותר.

רבי אבא היו לו זוזים בסודרו שהפשילו מאחוריו, ומשם נטלו העניים כדי צרכם, והיה מטה ומצדד עיניו לאחוריו מפני הרמאים.

כתובות דף ס"ח. יום ב' פר' כי תבוא - ט"ז אלול תשפ"ב

דף ס"ח - ע"א

רבי חנינא היה רגיל לשלוח מדי ערב שבת לעני אחד ארבעה זוזים, פעם אחת שלח ביד אשתו, וכשחזרה טענה שאין הוא צריך לכך, ששמעה שאומרים לו במה אתה סועד במפות פשתן לבנות או של משי צבועות, אמר: היינו מאמר רבי אלעזר בואו ונחזיק טובה לרמאים, שאלמלא הם היינו חוטאים בכל יום שמעלימים אנו עין מן העניים, וכל המעלים עינו מן הצדקה כאילו עובד עבודת כוכבים.

המקבל צדקה ואינו צריך לכך, וכן המראה עצמו כאילו עינו סמויה ושאר מומים, אינו נפטר מן העולם עד שבא לידי כך.

מי שאין לו מאתיים זוז ראוי ליטול לקט שכחה ופאה, ואין מחייבים אותו למכור את ביתו וכלי תשמישו, ומה ששינוי שימכור וישתמש בפחותים מהם: **לרב זביד** - מיטה ושולחן א"צ למכור, כוסות וקערות צריך. **לרבא בריה דרבה** - סתם כלים אין צריך, ורק אם היה משתמש במחרישה של כסף ימכור וישתמש בשל נחושת. **לרב פפא** - קודם שגובה אין צריך למכור, אלא אם נטל לקט שכחה ופאה כשהיו לו מאתיים זוז וב"ד גובים ממנו מה שנטל ואין לו כדי לשלם, מוכר כלי תשמישו היקרים ומשתמש בפחותים.

משנה. יתומה שהשיאה אמה או אחיה מדעתה ולא כתבו לה כפי מה שראוי לה - כשתגדיל יכולה להוציא מידם.

יתומה שבאה להינשא נותנים לה נדוניה מנכסי האב, לרבי יהודה - כפי אומד האב לפי מה שנתן לבתו שהשיא בחייו, ואם לא השיא בחייו אומדים דעתו אם היה וותרן או קמצן. וכן סובר רבי, שאם אפשר לעמוד על סוף דעתו נותנים לפי זה, ורק אם אי אפשר נותנים לה עישור מנכסיו. לחכמים - לעולם נותנים עישור נכסים, ואפילו השיא בחייו. שמואל רבא ורב חסדא פסקו כרבי יהודה ורבי.

בת יתומה הניזונת מן האחים - שמין הנכסים אם היה עני או עשיר, וכפי זה נותנים לה מזונות וכסות.

דף ס"ח - ע"ב

אם יש כמה בנות יתומות - הראשונה נוטלת עישור נכסים, השניה עישור ממה ששיירה הראשונה, וכן הלאה. ואם באו כולם להינשא כאחת, נוטלת האחת עישור והשניה עישור ממה ששיירה וכן כולן, וחוזרות וחולקות בשווה.

הבנות שבגרו או נישאו איבדו מזונותיהם, פרנסתן - לרבי לא איבדו אם מיחתה כשנשאת, ואם ניזונת מהם גם אחר הנישואין אינה צריכה למחות. לרבי שמעון בן אלעזר איבדו פרנסתן, וכדי שלא להפסיד פרנסתן משבגרו שוכרות להם בעלים שישאו אותן קודם שיבגרו ומוציאים להם פרנסתן מידי האחים, והלכה כרבי.

פרנסת הבת מוציאים מקרקעות שמכרו היתומים, משמועבדים לה, מפני שעשאוה חכמים כבעל חוב לזכות בעישור נכסים, אבל לא למזונות, שאין מוציאים ממשועבדים דבר שאינו קצוב. לרבי גובים פרנסת הבת ומזונות האשה והבנות אף ממטלטלים.

האומר אל יזונו בנותי מנכסיו - אין שומעים לו, שכבר השתעבד בתנאי כתובה, אך האומר אל יתפרנסו בנותי מנכסיו שומעים לו, שהפרנסה אינה חוב עליו כתנאי כתובה, אלא חוב על היתומים כל שלא צוה האב שלא לפרנסם.

כתובות דף ס"ט. יום ג' פר' כי תבוא - י"ז אלול תשפ"ב

דף ס"ט - ע"א

לרבי הבת מוציאה לפרנסתה מנכסים שמשכנו אחיה לאחרים וכן ממה שמכרו ללקוחות, אך אין מוציאים מהם

יגרשנה לא יוכל להחזירה - שנים יקיים, יותר - יוציא ויתן כתובה.

האשה שאמרה קונם פרוני עלי והוא קיים לה - יוציא ויתן כתובה, לרבי יהודה - ישראל יום אחד יקיים, שנים יוציא ויתן כתובה, כהן - שנים יקיים, שלשה יוציא ויתן כתובה.

האשה שאמר קונם בושם פרוני עלי והוא קיים לה - יוציא ויתן כתובה, לרבי יוסי באשה עניה שלא נתנה קצבה לנדרה, ובעשירות שרגילות בכך אם אסרה רק עד ל' יום - אין כופים להוציא.

האיש משועבד לזון אשתו ואינו יכול לאסרה בהנאתו, אלא - א. אם אמר צאי מעשה ידיך במזונותיך, ואף על פי כן מעמיד לה פרנס כשאינו מעשה ידיה מספיקים לה לדברים קטנים שרגילה להם כשהייתה בבית אביה, אפילו שבבית בעלה נתגלגלה עמו, שאחר שאסרה מליהנות ממנו אינה מסכימה להתגלגל עמו. ורק עד ל' יום יעמיד פרנס - שעד אז עדיין לא שמעו אנשים, ואינה זלזול בשבילה, ואחרי כן כבר יודעים ויש לה זלזול. ב. בארוסה שהגיע זמן הנישואין, שמדאורייתא עדיין אינו חייב במזונותיה ולכן חל נדרו, אך כיון שמדברנן חייב, צריך להעמיד לה פרנס, ורק עד ל' יום יכול לסמוך על הפרנס שעושה שליחותו, אך לא יותר מכך.

דף ע' - ע"ב

העמדת פרנס היינו על ידי שאומר 'כל הזן לא יפסיד', וכך אינו שלוחו, ואין דומה לאומר כל השומע קולי יכתוב גט שנעשה שלוחו - שהרי אמר 'כתוב', ולכן גם התירו לומר בדליקה בשבת 'כל המכבה אינו מפסיד' שעכו"ם המכבה אינו שלוחו, אך בשאר איסורי שבת לא התירו זאת.

המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל - יכול הלה לומר כל הזן לא יפסיד, ואף יכול לילך לחנוני הרגיל אצלו ולומר לו איש פלוני מודר הנאה ממני, וכך נרמז לתת לו, ובא ונפרע ממנו. וכן יכול לומר לפועלים כשיש למודר בית לבנות או שדה לקצור וכדו'.

המודר הנאה מחבירו והיו מהלכים בדרך ואין לחבירו מה לאכול - נותן לאחר לשם מתנה, והמודר נוטל מהאחר ואוכל, ואם אין שם אחר - לת"ק מניח על סלע ואומר הרי הם מופקדים לכל מי שיחפוץ, והלה נוטל ואוכל, לרבי יוסי אסור לעשות כן, משום גזירה של מעשה בית חורון שהיה מוכח שאינו הפקר באמת אלא על מנת שיוכל המודר ליהנות.

כתובות דף ע"א . יום ה' פר' כי תבוא - י"ט אלול תשפ"ב

דף ע"א - ע"א

המדיר את אשתו מליהנות לו, לת"ק עד ל' יום יעמיד פרנס, ורבי יהודה אומר יקיים חודש בישראל וב' חדשים בכהן, לאביי לא נחלק רבי יהודה אלא לענין אשת כהן, שלרבי יהודה יכול הכהן לקיים שני חדשים ולת"ק רק ל' יום כישראל, לרבי גם בישראל נחלק, שלפי ת"ק יקיים עד ל' יום, ולרבי יהודה רק חודש חסר - כ"ט יום.

מה ששינוי שימתין ל' יום - לרב היינו דווקא במפרש ל' יום, אבל בסתם יוציא לאלתר ויתן כתובה, לשמואל גם בסתם ימתין, שמא בתוך ל' יום ימצא פתח לנדרו. והוצרכו לחלוק גם בזה אף שנחלקו במדיר מתשמיש, שהיו אמינא שבזה מודה רב משום שאפשר לזונה ע"י פרנס, והיו אמינא שבתשמיש שאי אפשר בפרנס מודה שמואל.

שינוי במשנה: המדיר אשתו שלא תטעום אחד מכל הפירות יוציא ויתן כתובה, ולרבי יהודה בישראל יום אחד יקיים שניים יוציא ויתן כתובה, הטעם שאין אומרים

למזונות, ולרבי יוחנן בין לפרנסה בין למזונות אין מוציאים, וספק בגמרא אם רבי יוחנן לא שמע דברי רבי, ואילו שמע היה חוזר בו, או שמא שמע ואף על פי כן לא חזר בו.

מי שמת והניח שתי בנות וכו', וקדמה הראשונה ונטלה עישור נכסים, ולא הספיקה שניה לגבות עד שמת הבן, ונפלה הירושה לפני הבנות - לרבי יוחנן שניה ויתרה ואין נוטלת עישור נכסים קודם חלוקה, לפי שנשתכרה הרבה מאותם הנכסים שנוטלת חצי הירושה, לרבי חנינא לא ויתרה, שאפילו אם שיעבדו האחים את הנכסים יפה כח פרנסה לטרוף עבורה, וכל שכן כאן שהנכסים בעין.

יתומה בעישור נכסי אביה היא כבעל חוב ולא כיורשת, ויכולים היורשים לסלקה במעות, או לתת לה חלקה במקום אחד, ואינה נוטלת חלק מכל קרקע. ואמימר סבר תחילה שדינה כיורשת ואין יכולים לסלקה, אך הוכיחו שחזר בו אמימר, מכך שאמרו אחים בפניו לאחותם, שאילו היה בידם מעות היו מסלקים אותה, ושתק אמימר.

יתומה בעישור נכסי אביה בעלת חוב של אחיה, ולכן גובה מבינונית בלא שבועה כדין שאר בעל חוב, ואינה בעלת חוב אביה שיהא דינה כבא לגבות מנכסי יתומים, שאינו גובה אלא זיבורית ובשבועה.

רבא פסק שגובים מקרקע ולא ממטלטלים בין מזונות בין כתובה ובין פרנסה, ומושב אמת הריחים ושכירות הבתים דינם כקרקע.

דף ס"ט - ע"ב

אבל מיסב בסעודה בראש המסובים, שנעשה שר לגדולים הבאים לנחמו.

משנה . המשליש מעות ביד שלישי ליקח שדה או נדוניה לבתו, והיא אומרת נאמן בעלי עלי, אם היא קטנה אין שומעים לה, ואם היא גדולה - לרבי מאיר אחר נשואין שומעים לה, שאף האב לא עלה בדעתו למוסרם ביד שלישי אלא עד שתינשא, שמשנשאת זכאי הבעל לאכול פירות, אבל מן האירוסין אין שומעים לה, שמצוה לקיים דברי המת. לרבי יוסי אף לארוסה שומעים, שמה תועלת לשליש לקנות לה שדה שהרי אם היא רוצה היא מוכרת אותו. לרבי יהודה בשם שמואל הלכה כרבי יוסי, לרבי בשם רב נחמן הלכה כרבי מאיר.

כתובות דף ע' . יום ד' פר' כי תבוא - י"ח אלול תשפ"ב

דף ע' - ע"א

העומד למות ונתן ממונו לנאמן וציוה לתת 'שקל' לבניו בכל שבוע, אם הם צריכים 'סלע' - נותן להן סלע, שאם היה יודע שיצטרכו לסלע לא היה אומר שקל, ואם אמר 'אל תתנו להם אלא שקל' אין נותנים להם אלא שקל. לאילפא הינו לשיטת רבי מאיר שאמר מצוה לקיים דברי המת, ולמר עוקבא בכל אופן נותן להם כל צורכם גם לרבי מאיר, שרוצה שיהיה להם, ולא אמר כן אלא כדי שיחזרו אחר מזונותיהם ושלא יהיו רעבתנים. ואם אמר אם מתו יירשו אחרים תחתיהם - לעולם אין נותנים להם אלא שקל, כיון שעשה הבאים אחריהם יורשים.

הפעוטות בני תשע ושמונה - מקחם מקח וממכרם מכר, ודווקא במטלטלים, ודווקא אם אין להם אפוטרופוס.

הדרן עלך מציאת האשה

פרק שביעי - המדיר

משנה . המדיר את אשתו מליהנות לו - נאסר עליה הנאת מזונותיו (אבל בהנאת תשמיש אין נאסרת כיון שמשועבד לה), ועד ל' יום יעמיד פרנס, יותר מכאן יוציא ויתן כתובה, לרבי יהודה חודש אחד יקיים, יותר - יוציא ויתן כתובה, ובכהן שאם

האבל, שטוענת שכשתמות אין כל בריה סופדת אותה וקוברתה, כשם שהיא לא גמלה חסד.

'טוב ללכת לבית האבל מלכת אל בית המשתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו' - יתן אל לבו שאף לו ירימו קולם בבכי ומספד וילוו מטתו.

מותר להדירה מללכת לבית אבל ומשתה בטענה שמצויים שם בני אדם פרוצים, אך דווקא אם הוחזק הדבר.

המדיר אשתו על מנת שתאמרי לפלוני מה שאמרת לי או אמרתי לך שיוציא ויתן כתובה, היינו בדברים של קלון.

המדיר אשתו עד שתהא ממלאה ומערה לאשפה שיוציא ויתן כתובה, לרב יהודה אמר שמואל - שתמלא ונופצת לאחר תשמיש, למתניתא - שתמלא עשרה כדי מים ותערה לאשפה, שנראית כשוטה.

המדיר אשתו שלא תשאל ותשאל נפה וכברה וריחיים ותנור המטלטל - יוציא ויתן כתובה, שמשיאה שם רע בין שכנותיה, וכן היא שנדרה שלא תשאל ותשאל ושללא תארוג בגדים נאים לבניו - תצא שלא בכתובה, שמוציאה שם רע בין שכניו.

משנה . העוברת על דת משה ויהודית יוצאת בלי כתובה

דת משה - מאכילתו שאינו מעושר ומשמשו נדה ולא מפרישה חלה, וכגון שאמרה לו פלוני כהן תיקן לי את הכרי, וחכם פלוני טיהר לי, וגבל פלוני הפריש לי חלה, וכששאל אותם נמצא ששיקרה. או שהוחזקה נדה בשכנותיה שראוה לובשת בגדי נדות, ולבעלה אמרה שטהורה, והנודרת ואינה מקיימת - שהבנים מתים.

דת יהודית - יצאתה בקלתה על ראשה בשוק, שמדאורייתא אין בה משום פרועת ראש אלא משום דת יהודית. טווה בשוק - שמראה זרועותיה לבני אדם, או טווה בכפה על ירכה והחוט מתרדד כנגד פניה של מטה. מדברת עם כל אדם - שמשחקת עם בחורים. לאבא שאול אף המקללת יולדיו בפניו, ואפילו אם מקללת רק בפני בנו, כגון שאומרת לפני בנו ארי יאכל לסבא. לרבי טרפון אף הקולנית, שכשהיא מדברת בתוך ביתה על עסקי תשמיש שכיניה שומעים קולה.

'אל תתן את פיך לחטיא את בשרך... וחבל את מעשה ידיך' - בעוון נדרים בנים מתים, שמעשה ידיו של אדם זה בניו ובנותיו. ומקור נוסף: 'לשוא הכיתי את בניכם' - על עסקי שוא.

כל היודע באשתו שאינה קוצה לה חלה - לרבי יהודה אין לו להוציאה, אלא יחזור ויפריש אחריה, אמרו לו אין אדם דר עם נחש בכפיפה.

כל היודע באשתו שנודרת ואינה מקיימת - לרבי מאיר אין לו להוציאה, אלא יחזור ויקניטנה כדי שתדור בפניו וכך ידע מתי נדרה ויפר לה, אמרו לו אין אדם דר עם נחש בכפיפה. ורבי יהודה שנתן תקנה לזו שאינה מפרישה חלה ודאי שמודה לתקנה זו בנודרת, אבל רבי מאיר שנתן תקנה בנדרים, בחלה אין סובר כן, שזה דבר שבכל יום ולפעמים יזדמן שיאכל טבל.

'זרע את ראש האשה' - שמע מינה שבלאו הכי אסור לבנות ישראל לצאת לשוק פרועות ראש, ובקלתה מותר מדאורייתא ואסור מדת יהודית, ומחצר לחצר דרך מבוי מותרת לצאת בקלתה, ובאותה חצר אין איסור פריעת ראש כלל.

דף ע"ב - ע"ב

משנה . המקדש אשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים - אינה מקודשת. לרב פפא - כיון שמקפיד אם כן כל הנדרים בכלל . לרב אשי - רק דברים שדרך בני אדם להקפיד עליהם, והיינו דברים של עינוי נפש, וכגון שלא תאכל בשר ושלא תשתה יין ושלא תתקשט בבגדי צבעונים.

כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים - תצא שלא בכתובה, והיינו שנמצאו עליה נדרים עינוי נפש.

המקדש אשה על מנת שאין בה מומים, ונמצא בה מום - אינה מקודשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומים - תצא שלא בכתובה, וכל המומים הפוסלים בכהנים פוסלים בנשים.

שימתין ל' יום כמו ברישא: לרב ברישא אסרה בפירוש רק עד ל' יום, ובסיפא לא פירש ולכן יגרשה מיד, לשמואל שגם בסתם ימתין ל' יום הסיפא בנדרה היא וקיים לה הוא, שכיון שנדרה היא מה יש לו עוד להמתין שהרי אין לו אפשרות להתיר נדרה, ומה שחייב ליתן לה כתובה, משום שסברו רבי מאיר ורבי יהודה שהוא נתן אצבע בין שיניה.

האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ולא הפר לה - לתנאים הסוברים שהיא נתנה אצבע בין שיניה אם רצה הבעל להפר יפר, ואם אמר אי אפשר באשה שנודרת תצא שלא בכתובה, ולסוברים שהוא נתן אצבע בין שיניה - יוציא ויתן כתובה.

דף ע"א - ע"ב

המדיר אשתו שלא תתקשט באחד מכל המינים - יוציא ויתן כתובה, לרבי יוסי בענייה דווקא אם לא נתן קצבה עד מתי תיאסר, אך אם נתן קצבה תמתין, ומה היא הקצבה: לשמואל - 'ל"ב חודש, לרבי יוחנן - עשר שנים, לאבימי - עד הרגל הקרוב, שכן בנות ישראל מתקשטות ברגל. ובעשירות שרגילה בכך - אם הדירה רק עד ל' יום אין כופים להוציא, שכן אשה חשובה נהנית מריח קישוטיה ל' יום, יותר מכך - יוציא.

מה שאמר רבי יוסי שבהנאת קישוטי יוציא ויתן כתובה, שקנסו מפני שיכול להפר, אף שסבר רבי יוסי שרק נדר שלא אשתה יין ושלא אוכל בשר ושלא אתקשט בבגדי צבעונים הם נדרי עינוי נפש, אבל אם ארחה ואם אתקשט אינם נדרי עינוי נפש ואינו יכול להפר, בהכרח מדובר כשאמרה יאסר הנאת תשמישך עלי אם אתקשט, ולכן יכול להפר, שמא תתקשט ויאסר הנאת תשמישו עליה, ואין אומרים לא תתקשט ולא תיאסר - שיקראו לה מנוולת, ואז תתקשט ותיאסר עליו, ואין אומרים תתקשט ותיאסר לבית שמאי שבת אחת ולבית הלל שני שבתות - שבנדרה היא ולא הפר סוברת שהיא שונאה ואינה יכולה לדור עמו כלל אף קודם שתיאסר.

קישוטי של בינו לבינה - לרב הונא הבעל מיפר מדין דברים שבינו לבינה, לרב אדא בר אהבה אינו מיפר, שלא מציינו שועל שמת בעפר חור שגדל שם.

הדירה את הבעל 'הנאת תשמישי עליך' - כופה ומשמשו, שאינה יכולה לאסור עצמה עליו. אסרה עצמה שנדרה 'הנאת תשמישי עלי' - צריך להפר לה, שאסור לו להאכילה דבר האסור לה.

משנה . המדיר אשתו שלא תלך לבית אביה, כשאביה עמה בעיר - חודש אחד יקיים, יותר - יוציא ויתן כתובה. אביה בעיר אחרת - רגל אחד יקיים, שלש - יוציא ויתן כתובה. שנים - לא שנינו במשנה. לאביי - משנתנו כרבי יהודה, ובשנים תלוי אם הוא ישראל - יוציא ויתן כתובה, ובכהנת - רק בשלש. לרבה בר עולא - ברדופה לילך לבית אביה יוציא בשנים, ובאינה רדופה בשלש.

'אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום' - ככלה שנמצאת שלימה בבית חמיה, ורדופה לילך ולהגיד שבחה בבית אביה איך היא מקובלת בבית חמיה.

'והיה ביום ההוא נאום ה' תקראי אישי ולא תקרא לי עוד בעלי' - ככלה בבית חמיה שגס לבה בבעלה, ולא ככלה בבית אביה.

המדיר אשתו שלא תלך לבית האבל או לבית המשתה - יוציא ויתן כתובה שנועל בפניה, ואם היה טוען משום בני אדם פרוצים שמצויים שם רשאי. אמר לה על מנת שתאמרי לפלוני מה שאמרת לי או מה שאמרת לי, או שתהא ממלאה ומערה לאשפה - יוציא ויתן כתובה (יתבאר בדף הבא).

כתובות דף ע"ב . יום ו' פר' כי תבוא - כ' אלול תשפ"ב

דף ע"ב - ע"א

המדיר אשתו שלא תלך לבית המשתה - יוציא ויתן כתובה, שנועל בפניה דלת של שמחה, וכן אם מדירה מלילך לבית